

Отже, стратегія життєдіяльності – це цілісна динамічна система, яка сягає у майбутнє, базується на теперішньому розвитку та психологічному стані особистості, її/його відношення до світу, до людей, до себе, що становлять основу побудови подальших життєвих планів та їх реалізації, долаючи перешкоди та можливістю оцінки власного способу буття, яка надає можливість досягати власної зрілості та психологічної стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко Ю.В. Життєві стратегії особистості: психологічний аналіз. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2017. С. 79-83.
2. Зінченко А. В., Русенкевич Я. І. Психологічні стратегії життєдіяльності особистості: теоретичний аналіз проблеми. *Журнал сучасної психології*. 2023. № 3 (30). С. 30-37.
3. Мельник Ю. В. Психологічна структура стратегій життєдіяльності особистості в умовах сучасності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки*. Випуск 2.2020.С. 43-49.
4. Ткалич М. Г. Життєстійкість та психологічне виснаження під час війни: показники адаптації. *Журнал сучасної психології: науковий журнал. Видавничий дім «Гельветика»*, 2022. № 4 (27). С. 71-76.
5. Materialistic Values: Their Causes and Consequences. Kasser T. et al. In: T. Kasser, & A. D. Kanner. *Psychology and consumer culture: the struggle for a good life in a materialistic world.. American Psychological Association*. Washington, 2004. Pp. 11-28.

Алла Сеник

*кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри психології та соціальної роботи,
Західноукраїнський національний університет*

ВИДИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Конституція України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю [1]. Відповідно, держава дбає про підтримку і соціальне забезпечення кожної людини, кожного громадянина нашої держави.

Ми живемо у непростий для кожного з нас час – час війни. На наших очах люди гинуть, мігрують в межах країни, закордон у пошуках безпеки для життя. Кожен наш крок – про свободу, гідність та підтримку один одного, в тому числі і про соціальну допомогу населенню.

В просторах інтернету маємо можливість знайти визначення терміну соціальна допомога, як системи заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування,

повсякденних життєвих потреб тощо [2]. Також зазначається, що соціальна допомога – це грошова допомога й допомога в натуральній формі, що здебільшого фінансується з бюджету та добровільних пожертвувань і надається людям, які перебувають у потребі, як на основі перевірки їхнього доходу та засобів існування, так і за певними критеріями без перевірки доходу [2].

Із зазначеного вбачається, що соціальна допомога населенню може надаватися, як в грошовій, так і в натуральній формі державою або ж людьми доброї волі – волонтерами, християнськими об'єднаннями, громадськими організаціями.

Отож, національними нормативно-правовими актами передбачено такі види державної соціальної допомоги населенню, як:

- державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям (призначається відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 250);
- державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю (призначається відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»);
- державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд (призначається відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю» та Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.04.2005 № 261).
- державна соціальна допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною» (призначається відповідно до Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, у тому числі з інвалідністю, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 552).
- тимчасова соціальна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце їх проживання невідоме (призначається відповідно до Порядку призначення та виплати тимчасової допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце їх проживання невідоме, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 189).
- щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного стороннього

догляду, на догляд за нею (призначається відповідно до Порядку надання щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.08.2000 № 1192).

- компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі (призначається відповідно до Порядку подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі 23 вересня 2020 р. № 859).

- тимчасова державна соціальна допомога непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату (призначається відповідно до Порядку призначення тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1098) [3].

Від волонтерів, християнських об'єднань, громадських організацій потребуючі люди можуть отримувати соціальну допомогу, як у грошовому вимірі, так і у вигляді продуктових наборів, засобів індивідуального догляду, медикаментів, одягу, взуття, посуду, постільна білизна, меблі, електротовари тощо.

Підсумовуючи, варто зазначити, що зазначені вище види соціальної допомоги населенню в мирний час, а в стані війни особливо, по можливості, надаються кожному потребуючому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Соціальна допомога [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
3. Департамент соціального захисту населення [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://dszn.smr.gov.ua/derzhavna-sotsialna-dopomoga>.

Анастасія Ятищук

кандидат психологічних наук,

старший викладач кафедри психології та соціальної роботи,

Західноукраїнський національний університет

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У сучасному світі суспільна невизначеність стала невід'ємною частиною життя. Це викликано глобальними економічними кризами, політичними нестабільностями, екологічними катастрофами, пандеміями та війнами. Розуміння того, як люди адаптуються до цих умов, є критично важливим для розробки ефективних психологічних і соціальних стратегій підтримки. Ця стаття